

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

ده علت اول مرگ در ایران در سال ۱۳۹۵ در مقایسه با سایر کشورها

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران

دسیرخانه دیدهبانی سلامت

حق معنوی این اثر متعلق به مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران، سازمانی است که برای دیده‌بانی وضعیت سلامت، تولید و ترویج به کارگیری شواهد علمی مورد نیاز برنامه‌ریزان و سیاستگذاران سلامت در سطح ملی ایجاد شده است.

تمرکز اصلی مؤسسه فعالیت بر روی نتایج و پیامدهای اقدامات و مداخلات انجام شده در حوزه سلامت است.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران در تلاش است با عمل به رسالت خود به‌عنوان دیده‌بان سلامت کشور با استفاده از همه توان دانشی داخل کشور و به کارگیری ظرفیت‌های دانشی بین‌المللی، ضمن پیش‌بینی روندها و رصد شاخص‌های نظام سلامت؛ و با استفاده از تجربیات سایر نظام‌های سلامت؛ مداخلات مؤثر برای اصلاحات در نظام سلامت را طراحی و توصیه کند و در صورت اجرای آنها به ارزیابی و پایش مداخلات پردازد؛ از سویی به‌عنوان مرجع و مشاور تأمین شواهد علمی تصمیم‌گیران سلامت در کشور و دیده‌بانی منطقه شناخته شود و از این طریق مجریان و متولیان حوزه سلامت را در دستیابی به جامعه سالم یاری می‌کند.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت
جمهوری اسلامی ایران

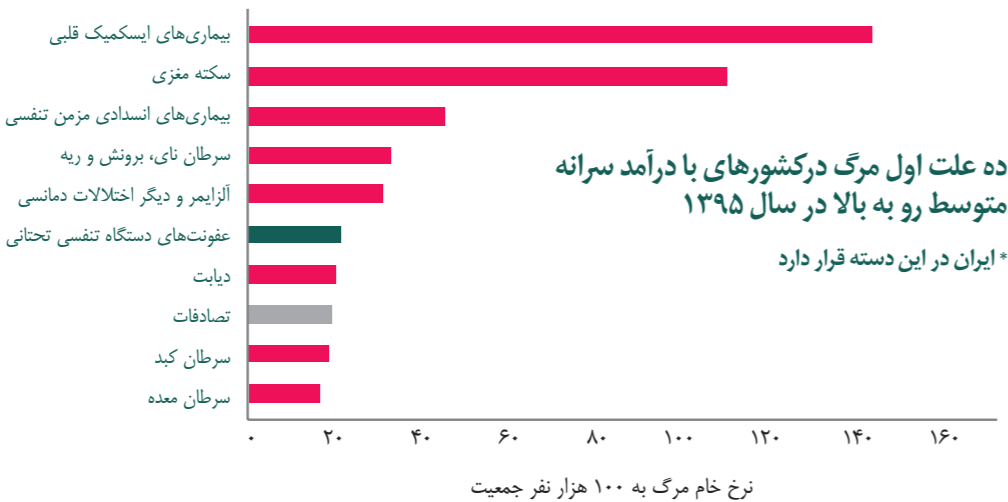

تهران، بلوار کشاورز، خیابان وصال شیرازی، خیابان بزرگمهر شرقی، پلاک ۷۰

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت، جمهوری اسلامی ایران

nihr.tums.ac.ir

نرخ خام مرگ به ۱۰۰ هزار نفر جمعیت

آنچه که در مقایسه ده علت اول در ایران در مقایسه با سایر مناطق مشاهده می‌شود، سهم بیماری‌های عفونی در رخداد مرگ در ایران می‌باشد. در ایران تنها علت مرگ از بیماری‌های عفونی در بین ده علت اول، ابتلا به پنومونی (عفونت دستگاه تنفسی تحتانی) می‌باشد. در ایران نهمین علت مرگ، در دنیا سومین علت و در کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا ششمین علت مرگ می‌باشد.

جایگاه **سرطان‌ها** در بین ده علت اول مرگ: در ایران سرطان معده، در دنیا سرطان ریه و در کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا، سرطان ریه، سرطان کبد و سپس سرطان معده در بین ده علت اول قرار دارند. در ایران سرطان معده هفتمین علت مرگ است.

پیر شدن جمعیت در کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا نمایان است و آلزایمر و زوال عقلی پنجمین علت مرگ در این کشورها تلقی می‌شود. در ایران هنوز این علت در بین ده علت اول دیده نمی‌شود.

دو علت اول مرگ در ایران در مقایسه با دنیا و در مقایسه با کشورهای با درآمد سرانه متوسط رو به بالا، **بیماری ایسکمیک قلبی** و **سکته مغزی** است. لذا پیروی از مداخلات اجرا شده در دنیا برای رفع این علل در ایران می‌تواند راهگشا باشد.

دیابت در ایران سومین علت مرگ در سال ۱۳۹۵ است. در دنیا در همان سال در بین ۱۰ علت اول نمی‌باشد، اما در کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا هفتمین علت مرگ است. ایران برای این بیماری نیاز به مداخلات جدی دارد. ضروری است که بررسی روند آگاهی از ابتلا، نحوه پوشش درمان و درمان مؤثر دیابت در ایران ارزیابی شود و براساس آن برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات مربوطه انجام شود.

عامل چهارم، بیماری‌های قلبی ناشی از **ابتلا به فشارخون** بالا در ایران است که در دنیا و در کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا در میان ده علت اول قرار نمی‌گیرد. در ایران در سال ۱۳۹۵، در حدود **۲۰ درصد** بالغین ۱۸ الی ۶۵ سال مبتلا به فشارخون بالا هستند و در حدود **۴۱ درصد** از مبتلایان از بیماری خود اطلاع ندارند. مداخلات مربوط به درمان مؤثر فشارخون بالا در ایران ضروری است.

نتیجه گیری

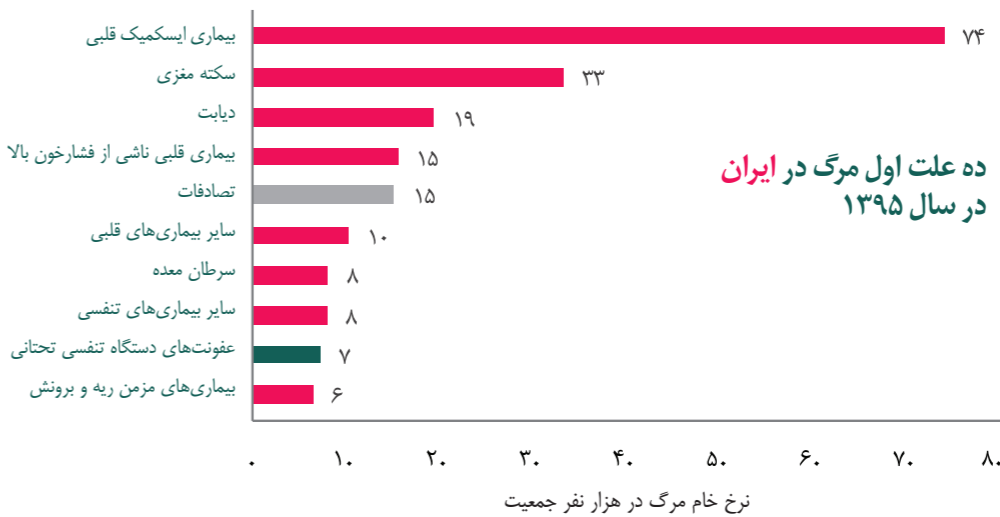
- **علل مرگ در ایران بیشتر به سبک زندگی مرتبط است و از الگوی علل مرگ در کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا (در مقایسه با نتایج بدست آمده برای کل دنیا) پیروی می‌کند. لذا بهره‌گیری از مداخلات اجرا شده برای تغییر الگوی سبک زندگی به سمت الگوی سالم‌تر می‌تواند در سطح سیاستگذاری‌های حوزه سلامت مورد توجه باشد.**
- **در ایران بیشترین دلایل مرگ در بین ده علت اول مشابه الگوی کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا است.**
- **در ایران رخداد پنومونی به‌عنوان تنها علت ناشی از بیماری‌های عفونی در بین ده علت اول تلقی می‌شود. ضرورت دارد این علت براساس گروه‌های سنی، گروه‌های جنسی و سپس مواجهه منجر به ابتلا به پنومونی بررسی شود و مداخلات لازم برای این بیماری طراحی و اجرا شود.**
- **توجه به الگوی مرگ در کشورهای با درآمد مشابه با ایران می‌تواند در پیش‌بینی علل مرگ در آینده در ایران کمک کننده باشد.**

ده علت اول مرگ در ایران در سال ۱۳۹۵ در مقایسه با سایر کشورها

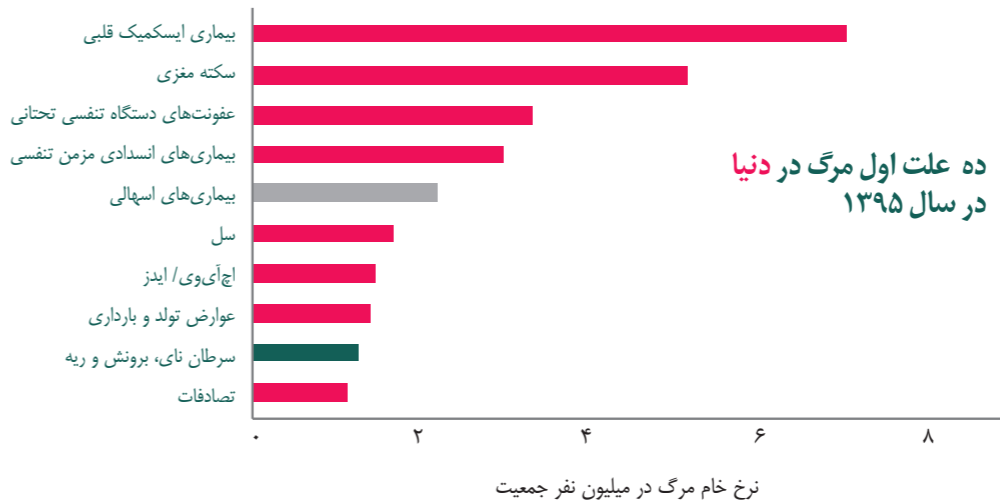
پیام اصلی

- بیش از **۵۰ درصد** موارد مرگ در دنیا و در ایران به دلیل ده علت اول مرگ است؛
- پنومونی (عفونت مجاری تنفسی تحتانی) به‌عنوان تنها علت مرگ ناشی از بیماری‌های عفونی در ایران، در بین ده علت اول مرگ قرار دارد؛
- در سال ۱۳۹۵، در حدود **۰/۶ درصد** از مرگ‌های دنیا در ایران رخ داده است.

بررسی علل مرگ می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای ارزیابی مداخلات نظام‌های سلامت تلقی شود. تعداد و درصد علل منجر به مرگ می‌تواند در تدوین برنامه‌های مرتبط به سلامت همگانی^۱ کمک کننده باشد. اینکه رخداد مرگ به دلیل سبک زندگی یا در اثر بیماری‌های عفونی است، نیازمند مداخلات متفاوت در سطح جوامع و در بین گروه‌های مختلف سنی می‌باشد و لذا در تخصیص منابع و اعتبارات برای مداخلات تصمیم‌گیری راحت‌تر خواهد بود.

ده علت اول مرگ در ایران در سال ۱۳۹۵

معرفی گزاره برگ
نوشتار تک برگ برای ارائه اطلاعات در چارچوبی است که نکات کلیدی در آن برجسته شده است.

در پاسخ به چه پرسش‌هایی تدوین شده است؟

این گزاره‌برگ با هدف آشنایی محققان، سیاستگذاران و مدیران حوزه سلامت با علل مرگ در ایران در مقایسه با دنیا و کشورهای با درآمد مشابه تدوین شده است.

شامل چه مواردی است؟

منبع این گزاره‌برگ داده‌های مربوط به علل مرگ (گردآوری شده توسط معاونت بهداشت و داشبورد سازمان جهانی بهداشت می‌باشد.

شامل چه مواردی نیست؟

این گزاره‌برگ اطلاعات، مستندات و مقاله‌های منتشر شده در این زمینه را شامل نمی‌شود.

فهرست گزاره‌برگ شامل چه مواردی است؟

- این گزاره‌برگ ده علت اول مرگ در ایران، دنیا و کشورهای با درآمد متوسط رو به بالا را شامل می‌شود.

